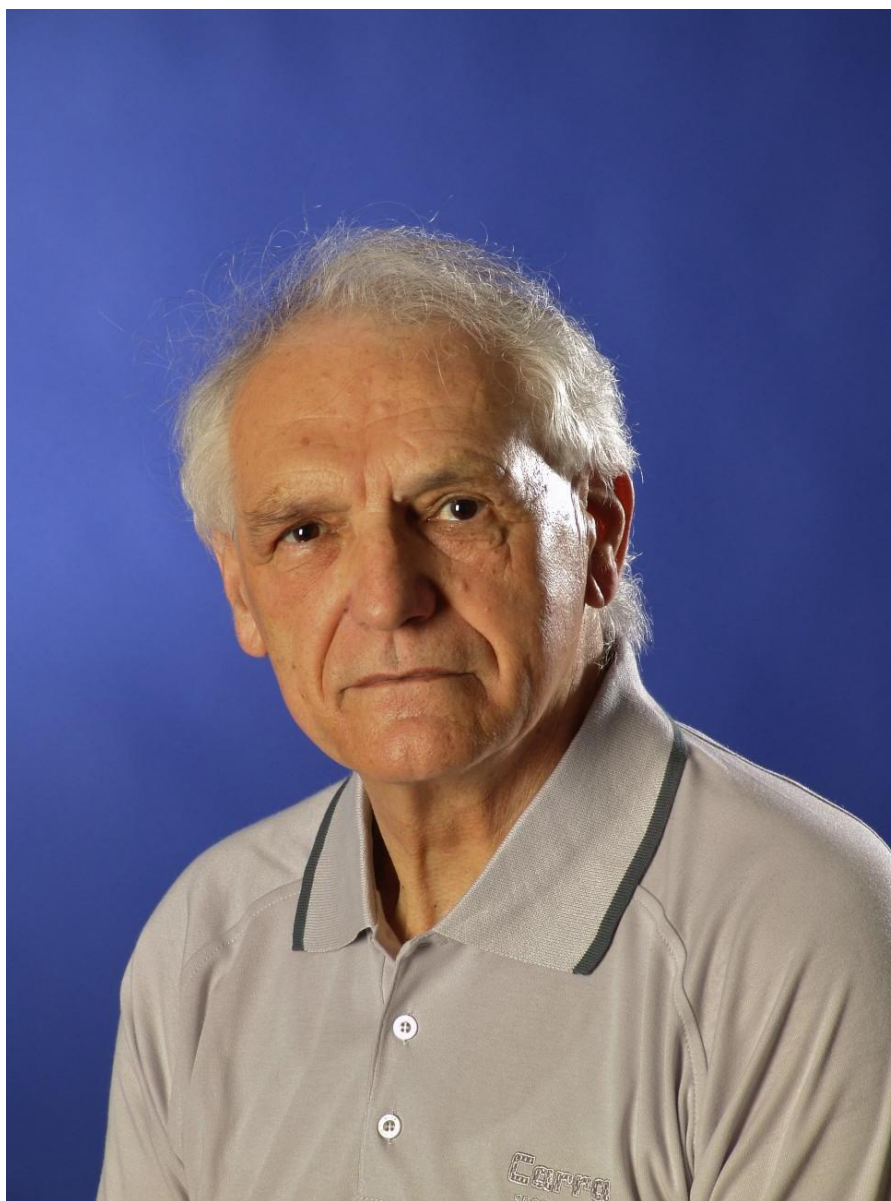

Tým ZŠ, Jakuba Arbesa 2454, Most

Stanislav Štýs

Zpracovali

**Adam Borl, Tereza Kassalová,
Matyáš Súlovský, Eliška Štýsová**

**pod vedením
Mgr. Jany Pátkové**

(Chemický závod v Záluží u Mostu v roce 1943)

Pan Štýs: *Když odhoukali nálet, já jsem teda jel do Záluží s harmonikou na zádech. Přijel jsem tam a zjistil jsem, že značnou část Záluží už také rozbombardovali. Byla tam prostě...byla tam samá spoušť, plno mrtvých těl, tamhle hlava, tamhle noha, sváželi tam mrtvolky.*

Eliška: *Takto vzpomíná pamětník pan Stanislav Štýs. Ale vraťme se o několik let zpět do Chudeřína u Litvínova, kde se narodil a vyrůstal v rodině horníka. Avšak poté, co Němci zabrali Sudety, rodina utekla za příbuznými na Českomoravskou vysočinu. Jelikož tam otec nesehnal práci, museli se vrátit.*

Pan Štýs: *A nastal první problém. Musel jsem začít chodit do německé školy. My jsme se s německými kluky sem tam domluvili, ale německy jsem v podstatě neuměl. A byli jsme v německé škole, zhruba polovinatřída byli Češi, samozřejmě jsme měli německou učitelku a teď jsme se nějak dorozumívali. Dopadlo to většinou tak, že my Češi jsme propadali- a sice z vlastivědy. Německy se to jmenovalo Heimantkunde. No, a oni nám vysvětlovali, že Hitler je ohromný člověk, prostě vysvětlovali si vlastivědu po svém.*

Matyáš: *Když ve 13 letech vyšel ze školy, dostal se přes strýce napozici pomocného dělníka v truhlářské dílně, kam mimo jiné přidělovali i zajatce.*

(Pan Štýs se svou rodinou – starší chlapec vlevo)

Pan Štýs: *Takže tam byli francouzští zajatci, byli tam Holanďané, byli tam Poláci, a pak nám tam dokonce přidělili dva Rusy. Ostatní to neměli tak nejhorší, protože třeba Angličani a Holanďani dostávali balíčky přes Červený kříž, i když byli zajatci. Ale nejhůře na tom byli Rusové, s těmi Němci jednali jako se zvířaty. Takže když měli možnost chodit na práci, my jsme zase měli možnost jim dát něco k jídlu, a i když toho jídla nebylo moc, tak jsem vždycky chodil se dvěma svačinami a jednu svačinu jsem dával kolegovi Rusovi.*

Adam: Při vzpomínání na práci v truhlárně nám pan Štýs vyprávěl příhodu, která dle něj charakterizovala tehdejší dobu.

(Chudeřín, rodiště pana Štýse, za 2. světové války)

Představit, jak oni žili. Vtom vyběhli Němci a řvali na ně, že to musí dát nazpátek. A já si dodnes pamatuju na jednoho takového mladého, jestli mu bylo 18 nebo 20 let, ruského zajatce, jak prostě nedal tu hlávkou zelí od sebe. Vzal si ji a zakousl se do ní a ten Němec ho za to zastřelil...

Tereza: Jednou měl dokonce pan Štýs a jeho otec veliký problém, gestapo je neoprávněně obvinilo z napomáhání britským letcům.

Pan Štýs: Během náletu jsme prostě jednou neutekli a zůstali jsme doma. Já jsem vylezl na půdu a koukal jsem se střešním oknem na bombardování chemičky. V sousedních domech, kde byli Češi, se koukali taky. Potom k nám přišlo gestapo vyšetřovat. Pak z toho vyšlo, že někdo znás měl bílou košili, někdo červenou a někdo modrou a oni si z toho odvodili, že jsme dávali letcům znamení, že tady prostě bydlí Češi, aby nás nebombardovali, že jsme jim dávali nějaké znamení. Bylo to už ke konci války, ale vím, že jsem byl potom s otcem předvolán na místní gestapo a museli jsme to vysvětlovat. Oni si tam teda zvali i ostatní a pak uznali zřejmě, že to byla skutečně náhoda, ale měli to tam pořád zavedený, jako že by nás mohli zatknout.

(Pan Štýs)

Eliška: Pan Stanislav Štýs prožil ve svém životě mnoho strastí. Ale po válce ho nic neodradilo od toho, aby vystudoval a dosáhl svého snu stát se lesním inženýrem.

Pan Štýs: Takže jsem to všechno nejenom dohnal, ale mnohé i předebral. A je to takový příklad, že když něco chcete a je to dobré, tak si to musíte vzít za životní cíl, tak toho prostě dosáhnete.

(Pan Štýs při práci na rekultivacích)

Matyáš: Většinu svého života sepan Štýs věnoval rekultivacím na Mostecku. Díky němu se měsíční krajina proměnila v nové ostrůvky přírody, kde je možné trávit příjemné chvíle. Stihl napsat více než 500 knih, nafotit nádherné proměny krajiny a natočit několik filmů o rekultivacích. Lze jen s úctou obdivovat, co všechno ve svém životě dokázal.